

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 17 oktober 2022

[...]

[...]

Betreft: kwalificatie van verschillende diensten van Fedasil

Mevrouw de staatssecretaris,

In zitting van 14 oktober 2022 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT), in verenigde afdelingen, een vraag om advies van uw voorganger, de heer [...], over de kwalificatie van verschillende diensten van Fedasil ter voorbereiding van het opstellen van taalkaders.

In zijn brief van 21 juni 2022 deelde hij de VCT het volgende mee: (vertaling)

“De vraag om advies betreft de toepassing van de artikelen 44 en 46 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken en meer bepaald de vraag of de opvangcentra, de observatie- en oriëntatiecentra, het aanmeldcentrum evenals de regionale kantoren, rekening houdend met hun respectievelijke werkkring, al dan niet beschouwd dienen te worden als uitvoeringsdiensten waarvan de zetel gevestigd is in of buiten Brussel-Hoofdstad en waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt, met als gevolg dat deze wel, of desgevallend niet, opgenomen worden in de opmaak van de volgende taalkaders.”

*
* *

1 Begripsomschrijving van gewestelijke diensten en uitvoeringsdiensten

Luidens artikel 32 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (Bestuurstaalwet) zijn gewestelijke diensten diensten waarvan de werkkring meer dan één gemeente, maar niet het ganse land bestrijkt.

Uitvoeringsdiensten zijn diensten waarvan de werkring het gehele land bestrijkt, waarvan geen administratieve leiding uitgaat en die niet instaan voor het behoud van de eenheid van de rechtspraak (R. RENARD, *Talen in bestuurszaken, in de bedrijven en in de sociale betrekkingen*, Gent, E.Story-Scientia, 1983, 147-149).

Uit de concrete werking van een dienst dient te worden afgeleid of deze dienst één, meerdere of alle gemeenten van het land bedient.

2 Regionale kantoren

2.1 Omschrijving

“Tijdens de voorbereiding van onze voorgaande taalkaders, opgemaakt door het koninklijk besluit van 16 april 2015 tot vaststelling van de taalkaders van het Federaal Agentschap voor de opvang van de asielzoekers, werden de twee regionale kantoren, Noord en Zuid, opgenomen in deze opmaak van de taalkaders met als reden dat deze twee entiteiten vroeger in opbouw waren en dus nog geïntegreerd waren in de centrale zetel van het Agentschap.

Deze regionale kantoren zijn momenteel gevestigd in Antwerpen en in Luik. Ze zijn belast met de opvolging van alle opvangstructuren en de steun van de operatoren (federale opvangcentra en opvangcentra door onze partners beheerd) van dezelfde geografische zone, om de samenwerking tussen de opvangoperatoren te verbeteren en om de opvang van de asielzoekers te verzekeren.

Elk regionaal kantoor wordt geleid door een gewestelijke directeur en behandelt de opvangstructuren van hun respectievelijke grondgebied:

Regiokantoor Noord behandelt de opvangstructuren die in Vlaanderen gesitueerd zijn evenals de Nederlandstalige structuren gesitueerd in Brussel;

Regiokantoor Zuid behandelt de structuren die in Wallonië gesitueerd zijn evenals de Franstalige structuren gesitueerd in Brussel.

2.2 Analyse van de VCT

Uit bovenstaande omschrijving volgt dat beide regionale kantoren elk een werkring hebben die meerdere gemeenten omvat maar niet het hele land bestrijkt. Het Regiokantoor Noord behandelt immers de opvangstructuren die in Vlaanderen gesitueerd zijn evenals de Nederlandstalige structuren gesitueerd in Brussel en het Regiokantoor Zuid de structuren die in Wallonië gesitueerd zijn evenals de Franstalige structuren gesitueerd in Brussel.

Beide regionale kantoren dienen derhalve te worden gekwalificeerd als gewestelijke diensten en dienen niet te worden opgenomen in de opmaak van de taalkaders.

3 Aanmeldcentrum

3.1 Omschrijving

“Tijdens de voorbereiding van onze voorgaande taalkaders, bestond het aanmeldcentrum nog niet. Enkel de dienst Dispatching bestond al en oefende dezelfde taken uit als die die momenteel in het aanmeldcentrum uitgeoefend worden.

Vroeger bevond de dienst Dispatching zich in de WTC II-toren maar deze was verbonden met de centrale zetel van het Agentschap. Daarom werd de dienst Dispatching opgenomen in onze voorgaande taalkaders opgemaakt bij koninklijk besluit van 16 april 2015.

Ondertussen werd het aanmeldcentrum opgericht en is het het unieke aanmeldpunt geworden voor personen die een verzoek voor internationale bescherming willen indienen in België evenals voor de andere categorieën vreemdelingen waarvoor het Agentschap bevoegd is.

Sinds december 2018 is het aanmeldcentrum tijdelijk geïnstalleerd in het Klein Kasteeltje te Brussel in afwachting van het toekomstige aanmeldcentrum voorzien op de site van het militair ziekenhuis van Neder-over-Heembeek.

Het aanmeldcentrum heeft vijf doelstellingen:

- de identiteit vaststellen van de persoon die het verzoek om internationale bescherming indient en de risico's inzake openbare en nationale veiligheid onderzoeken;
- het recht op materiele hulp evalueren;
- zorgen voor de eerste opvang met observatie van de situatie van de verzoeker, tijdens dewelke onder andere de evaluatie kan plaats vinden van de noden evenals de toewijzing van een aangepaste opvangstructuur;
- aan alle verzoekers een uniform aankomsttraject aanbieden;
- verschillende categorieën vreemdelingen inlichtingen verschaffen.

De Dienst Vreemdelingenzaken beschikt in het centrum over een dienst belast met de registratie van verzoeken om internationale bescherming. Het gedeelte van het aanmeldcentrum beheerd door het Agentschap is samengesteld uit twee polen:

- de pool Dispatching die de aspecten in verband met de oriëntering en de opvang van de begunstigen coördineert. De Dispatching is samengesteld uit vier diensten:
 - de cel Instroom is belast met het toewijzen van opvangplaatsen aan de begunstigen (aankomsten op dag 0, transfers naar de tweede opvangfase, etc.);
 - de Medische cel is belast met de medische screening op dag 0, met de vaccinaties en de radiografie van de longen;
 - de cel Ondersteuning is belast met de toewijzingen van de open terugkeerplaatsen/Dublin, de transfers in het kader van de sluiting van plaatsen/opvangcentra, de behandeling of de vernietiging van de codes 207, de KB 2004, het beheer van de veroordelingen en de helpdesk;
 - het Infopunt is belast met de re-integratie in het netwerk, de uitsluitingsnotificaties en -terugkeer evenals alle verzoeken om informatie gedurende het recht op opvang.
- de pool Opvang & Oriëntatie die de omkadering van de bewoners verzekert tijdens het aankomsttraject, hetgeen bestaat uit een verblijf van korte duur (ongeveer 1 week) vóór de oriëntatie naar een residentiële opvangplaats in een tweede fase.

Aangezien de opdracht van het aanmeldcentrum sterk verschilt van de opdracht van een regulier opvangcentrum en een invloed heeft op de taken van de dienst Dispatching, wordt een specifieke opmaak uitgevoerd om het personeelskader van het aanmeldcentrum te bepalen. Het aanmeldcentrum wordt geleid door een centrumdirecteur en beschikt over zijn eigen organigram. Het beheert de selectie van het personeel overeenkomstig het opgemaakte personeelsplan.”

3.2 Analyse van de VCT

Uit bovenstaande omschrijving stelt de VCT volgende elementen vast:

- het aanmeldcentrum is het “unieke aanmeldpunt voor personen die een verzoek voor internationale bescherming willen indienen in België evenals voor de andere categorieën vreemdelingen waarvoor het Agentschap bevoegd is”;
- de pool Dispatching en de pool Opvang & Oriëntatie zijn onderdelen van het gedeelte van het aanmeldcentrum dat beheerd wordt door Fedasil;
- een specifieke opmaak wordt uitgevoerd om het personeelskader van het aanmeldcentrum te bepalen. Het aanmeldcentrum wordt geleid door een centrumdirecteur en beschikt over zijn eigen organigram. Het beheert de selectie van het personeel overeenkomstig het opgemaakte personeelsplan.

Uit bovenstaande elementen volgt dat de pool Dispatching evenals de pool Opvang & Oriëntatie geen afzonderlijke diensten zijn maar deel zijn van één dienst, met name het aanmeldcentrum.

De werkring van het aanmeldcentrum bestrijkt als unieke dienst het hele land. Derhalve dient zij te worden gekwalificeerd als een uitvoeringsdienst waarvan de zetel is gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad in de zin van artikel 44 Bestuurstalwet.

Het aanmeldcentrum dient zelf over taalkaders te beschikken. Deze taalkaders dienen te worden bepaald aan hand van het eigen organigram van het aanmeldcentrum.

4 Opvangcentra “van de tweede fase” die zich in en buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bevinden

4.1 Omschrijving

“Tot op heden meende het Agentschap altijd dat de opvangcentra niet dienden opgenomen te worden in de taalkaders opgemaakt overeenkomstig artikel 43, §3 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken aangezien deze meende dat de werkring ervan niet het ganse land bestreek (artikelen 44 en 46 van de voornoemde wetten). Het Agentschap meende dat de werkring van de opvangcentra niet het territorium van de gemeente waar ze gevestigd zijn, overschrijdt en derhalve geen plaatselijke diensten zijn in de zin van artikel 9 van de voornoemde wetten.

De wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen bepaalt dat alle begunstigden van opvang recht hebben op materiele hulp die geleverd wordt binnen een opvangstructuur. Deze materiele hulp omvat huisvesting, maaltijden, kledij, medische, sociale en psychologische bijstand en een dagelijkse uitkering. Deze omvat ook de toegang tot juridische bijstand, de toegang tot diensten als tolkdiensten en opleidingen en de toegang tot een programma voor vrijwillige terugkeer.

Elk opvangcentrum wordt bovendien geleid door een centrumdirecteur en één of meerdere adjuncten in functie van de capaciteit van het centrum. Ze beschikken over hun eigen organigram en beheren de selectie van het personeel overeenkomstig het personeelsplan opgemaakt voor het hele Agentschap.

Om deze redenen werden de opvangcentra nooit opgenomen in de opmaak van onze voorgaande taalkaders.

Recent heeft onze Inspecteur van financiën ons laten weten dat de Brusselse gevangenen van Sint-Gillis en van Vorst over taalkaders beschikken als buitendiensten van de algemene Directie van de Rechterlijke Organisatie en dat wij derhalve de artikelen 44 en 46 van voornoemde wetten onachtzaam hebben gelezen, menend dat onze opvangcentra geen werkring hadden die het ganse land bestrijkt.”

4.2 Analyse van de VCT

In het advies nr. 49.274 van 18 mei 2022 aan de minister van Justitie over de problematiek aangaande de kwalificatie van de gevangenen heeft de VCT het volgende gesteld:

“Hoewel de SWT van openbare orde is en derhalve op onverkorte wijze moet worden toegepast, dient er evenwel ook rekening te worden gehouden met de Basiswet Interne Rechtspositie.

De praktijk toont evenwel aan dat de cumulatieve toepassing van deze beide wetten niet altijd de evidentie zelve is. Om die reden nodigt de VCT de wetgevende macht uit om een initiatief te nemen ten einde te voorzien in een oplossing die aan voormelde bekommernis en de kwalificatie van de gevangenen kan tegemoet komen.”

De werkring van een opvangcentrum bestrijkt enkel de gemeente waarin dit opvangcentrum gelegen is.

Opvangcentra dienen derhalve te worden gekwalificeerd als plaatselijke diensten waarvan de werkring maar één gemeente bestrijkt.

Deze plaatselijke diensten dienen derhalve niet te beschikken over taalkaders.

5 Observatie- en oriëntatiecentra

5.1 Omschrijving

“Vijf opvangcentra zijn exclusief gereserveerd voor de opvang van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (hierna ‘de nbmv’): Oudergem, Neder-over-Heembeek, Overijse, Steenokkerzeel en Sint-Pieters-Woluwe.

Het opvangtraject van de nbmv verloopt in drie fases:

1^e fase: Observatie

Eerst worden de jongeren opgevangen in een Observatie- en Oriëntatiecentrum (hierna ‘COO’).

Het doel van deze eerste opvang is tweërlei:

- het geeft de Voogdijdienst de kans om na te gaan of de jongere wel degelijk niet-begeleid en minderjarig is;
- het biedt de mogelijkheid om een eerste medische, psychologische en sociale profielschets van de minderjarige te maken (observatie). Het doel is om eventuele kwetsbare punten bij de jongere te detecteren en hem te oriënteren naar een opvangstructuur die het meest aangepast is aan zijn noden.

2e fase: Stabilisatie

Na twee tot vier weken in een Observatie- en Oriëntatiecentrum, wordt de jongere doorverwezen naar een collectieve opvangstructuur (federaal opvangcentrum of een centrum beheerd door één van onze partners). De jongeren verblijven er in een afzonderlijke leefgroep, met een eigen team van begeleiders en opvoeders. Ze worden begeleid in hun schoolloopbaan en op een progressieve manier voorbereid op meer autonomie.

De nbmv jonger dan 15 of diegenen met een duidelijke kwetsbaarheid worden opgevangen in voorzieningen die door de gemeenschappen zijn opgericht (in samenwerking en cofinanciering met het Agentschap).

3^e fase: Begeleide autonomie

De jongeren van wie het verzoek tot internationale bescherming werd aanvaard kunnen doorstromen naar de derde opvangfase mits ze ouder zijn dan 16 en voldoende zelfstandig zijn. In een lokaal opvanginitiatief (LOI) van een OCMW genieten de jongeren meer vrijheid en autonomie, maar krijgen ze toch de nodige begeleiding. De nbmv wordt voorbereid op zelfstandig leven.

Het stelsel en de werkingsregels die van toepassing zijn op de COO worden geregeld door de artikelen 40 en volgende van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen evenals het koninklijk besluit van 9 april 2007.”

5.2 Analyse van de VCT

De werkring van een observatie- en oriëntatiecentrum bestrijkt enkel de gemeente waarin dit centrum gelegen is.

Observatie- en oriëntatiecentra dienen derhalve te worden gekwalificeerd als plaatselijke diensten waarvan de werkring maar één gemeente bestrijkt.

Deze plaatselijke diensten dienen derhalve niet te beschikken over taalkaders.

6 Bufferplaatsen/tijdelijke centra/verhoging van de capaciteit van de centra

6.1 Omschrijving

“In het kader van de crisisopvang opent het Agentschap bepaalde bufferplaatsen en tijdelijke opvangstructuren of het verhoogt tijdelijk de capaciteit van bepaalde opvangcentra om de toestroom van de begunstigden van opvang op te vangen en hen materiele hulp te bieden in toepassing van bovenvermelde wet van 12 januari 2007.

De duur van deze plaatsen of sites varieert naargelang de beschikbaarheid ervan.

Deze bijkomende plaatsen/structuren vormen het voorwerp van een voorafgaande beslissing van de Ministerraad en een bijkomend budget wordt algemeen toegekend om de uitgaven te dekken verbonden aan het openen van deze bijkomende plaatsen/structuren.”

6.2 Analyse van de VCT

De werkring van een bufferplaats of een tijdelijke opvangstructuur bestrijkt enkel de gemeente waarin dit centrum gelegen is.

Bufferplaatsen en tijdelijke centra dienen derhalve te worden gekwalificeerd als plaatselijke diensten waarvan de werkring maar één gemeente bestrijkt.

Deze plaatselijke diensten dienen derhalve niet te beschikken over taalkaders.

De verhoging van de capaciteit van een opvangcentrum wijzigt niet de kwalificatie van dit opvangcentrum als plaatselijke dienst.

7 Besluit

Regionale kantoren dienen te worden gekwalificeerd als gewestelijke diensten en dienen derhalve niet te worden opgenomen in taalkaders.

Het aanmeldcentrum dient te worden gekwalificeerd als een uitvoeringsdienst waarvan de zetel gevestigd is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en dient derhalve te beschikken over taalkaders.

Opvangcentra van de tweede fase, observatie- en oriëntatiecentra, bufferplaatsen en tijdelijke centra dienen te worden gekwalificeerd als plaatselijke diensten en dienen derhalve niet te worden opgenomen in taalkaders.

*
* *

De VCT merkt op dat zij in dit advies over de kwalificatie van verschillende diensten van Fedasil geen enkele uitspraak doet over de samenstelling van de taalkaders van Fedasil waarover de vraag om advies in de toekomst nog moet worden ingediend bij de VCT.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

E. VANDENBOSSCHE